

Sv. Anna s Pannou Marií

Anonym / dolní Bavorsko – jihozápadní Čechy / 1498 (?)

1. Sv. Anna

Dřevořezba s nepůvodní polychromií a zlacením, rozměry 85 × 46 × 25 cm, vzadu vyhloubeno; 5 cm podstavec, ruce a svatozář doplněny; na zádech potrhaný papírový štítek „K. k. Österreichische Staatsbahnen, von/nach, Eilg[...], Klattau“ a papírový štítek RB 5

SH Rabí, inv. č. RB00005 (dříve RB00001/71), rejstř. č. MF 13487/34–5881

2. Panna Marie

Dřevořezba s nepůvodní polychromií, rozměry 54 × 14 × 19,5 cm, vzadu sekundárně rovně seříznuto; podstavec, ruce a svatozář doplněny.

SH Rabí, inv. č. RB00112 (dříve b. č.), rejstř. č. MF 13487/34–5881

Provenience: Rabí, hradní kostel Nejsvětější Trojice, jižní boční oltář sv. Anny

HOMOLKA 1978, 207 (se starší literaturou); Upč III, 196; HOMOLKA 1984, 545–546; KOVÁČ 1989, 289–299; OTTOVÁ 1996, 29–3a, kat. č. 6; JINDRA/OTTOVÁ 2013, 273 (Michaela Ottová)

Socha sv. Anny patřila k původnímu vybavení hradního kostela Nejsvětější Trojice, který byl svěcen roku 1498. O svěcení pod patronátem Půty Švihovského z Rýzmburka nás zpravuje sekundární nápis na empoře v interiéru kostela.¹ Boční oltář sv. Anny, sv. Kateřiny a sv. Máří Magdaleny „založila a vystavěla“ Půtova manželka paní Bohunka z Lomnice, jak uvádí původní nápis na jižní stěně u oltáře.² Socha sv. Anny vznikla ve stejné dílně jako sochařská skupina Nejsvětější Trojice z rabského hlavního oltáře³ v okruhu wittelsbašských dvorních dílen v Landshutu,⁴ kam ukazují literaturou naznačené formální analogie (oltář v Heiligenstadtu) i politické a společenské vztahy objednavatelů, rodiny Švihovských z Rýzmburka. Neznámá dolnobavorská dílna snad mohla po určitou dobu pracovat přímo na Rabí. Stylově odlišné malované součásti hlavního oltáře (predela) či dalšího bočního oltáře Panny Marie (desky ze Žichovic), které vycházejí z norimberského prostředí okruhu Michaela Wohlgemuta, totiž naznačují, že archy nebyly dovezeny jako kompletní, stylově homogenní celky.

Předpokládá se, že skupinu sv. Anny Samotřetí tvořila dvojice samostatných trůnících postav s Ježíškem uprostřed.⁵ Drobná socha čtoucí Panny Marie nese několik vrstev polychromie; druhotně byla v zadní partii seříznuta a doplněna o podstavec a snad byly doplněny i ruce s knihou. Pravděpodobně jde o středověký originál; pozdější původ v 19. století (takto v evidenci MF Rabí i v literatuře)⁶ se zdá být díky přímému srovnání se sv. Annou vyloučen. Přímé ohledání sochy Panny Marie, bohužel bez možnosti restaurátorského průzkumu, potvrzuje, že socha sv. Anny nebyla

původně komponována do celku s čtoucí Pannou Marií, jak vidno např. ze zpracování záhybů draperie na levém boku sv. Anny. Chybí zde také zřetelné otvory pro čepy, které by doložily původnost spojení se sochou Panny Marie. Panna Marie byla upravena podélným odříznutím zádové části, aby mohla doplnit sochu sv. Anny. Při této příležitosti mohly být upraveny také ruce sv. Anny a ruce Panny Marie. Snad šlo o dobu poloviny 18. století, kdy bylo sousoší umístěno na hlavní oltář.⁷ Až detailní interpretace případného restaurátorského průzkumu umožní další úvahy o původním umístění Panny Marie v interiéru rabského kostela. Zatím nelze vyloučit, že mohla být součástí výjevu Nejsvětější Trojice korunující Pannu Marii.

AM

1 JINDRA/OTTOVÁ 2013, 273, přepis 283, pozn. 33: *Ecclesiam hancce / per magnificum et generosum d[ominu]m d[ominu]m Putham de Ryzem-berg in Schwihow supremum iudicem regni / Bohemiae domin[um] in Scala ac in Raby a[nn]o salutis christianae MCCCCXCVIII fundatam et eodem a[nn]o I. dominica mense 7 / per R[everen]d[u]m archie[piscopu]m Pra[gens]e[m] d[omi]um Ioanem in laudem et honorem Sanctae Trinitatis dominica prima post / s[anctum] Martinum consecratam. / Regnante Iosepho sekundo / pietas principis Ioannis a Lamberg renovaci et exornari iussit [= 1786]. Přepsal Michal Tejček.*

2 JINDRA/OTTOVÁ 2013, 273, přepis 283, pozn. 34: *Istud altare Erectu[m] est et edificatu[m] / Per gene[ro]sam do[minam] domi[nam] / Bohunka[m] de lomnycz et mezirzicz / conthoralis eiusdem d[omi]ni Puothe et Co[n] / secratu[m] e[st] per eundem R[everendum] Epis[copu]m Ad ho / n[or]em S_ap_ S[ancte] Anne ma / [tris] v[ir]g[inis] Marie et S.. S[anctae]. Kath / ari[ne] v[ir]g[inis] S[ancte] Marie Magdalene. Přepsal Michal Tejček.*

3 Národní muzeum, inv. č. H2-68.825 (Bůh Otec), H2-68.826 (Kristus).

4 JINDRA/OTTOVÁ 2013, 319–321, kat. č. 67.

5 JINDRA/OTTOVÁ 2013, 321.

6 TAMTÉŽ.

7 UPČ III, 196.